

1981 VE 2019 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DİNLEME EĞİTİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Cafer ÇARKIT*

ÖZ

Dinleme, insanların günlük yaşantılarında ve iletişim sürecinde gereksinim duydukları temel becerilerden biridir. Bu açıdan dinleme eğitim gerektiren bir beceridir. Türkçe dersi dinleme eğitiminin gerçekleştirildiği ana derstir. Bu nedenle Türkçe Dersi Öğretim Programları dinleme becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi sürecinde önemli bir role sahiptir. Bu çalışmada davranışçı yaklaşım çerçevesinde hazırlanmış ve en uzun süre uygulanmış olan 1981 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile günümüzde uygulanmakta olan 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programının dinleme eğitimi açısından karşılaştırılması yapılmıştır. Böylelikle Türkçe dersi öğretim programlarında zaman içerisinde dinleme eğitiminde meydana gelen değişim ve gelişimin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları 1981 ve 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmesi neticesinde elde edilmiştir. Verilerin analizinde nitel veri çözümleme yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Çözümlenen veriler araştırma sorularına göre düzenlenip yorumlanmış ve raporlaştırılmıştır. Araştırma bulgularına göre programların kazanım sayısı, kazanımların ifade şekli, dinleme stratejileri, dinleme içerikleri noktalarında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte çalışmada dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine kılavuzluk etmesi yönünden veri elde edilemediği için her iki programın da bu konuda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, öğretim programları, dinleme eğitimi, karşılaştırma

COMPARISON OF 1981 AND 2019 TURKISH COURSE CURRICULUMS IN TERMS OF LISTENING EDUCATION:

ABSTRACT

Listening is one of the basic skills that people need in their daily lives and communication process. In this respect, listening is a skill that requires training. Turkish lesson is the main lesson in which listening education is carried out. Therefore, Turkish Course Curriculums play an important role in the acquisition and development of listening skill. In this study, the 1981 Turkish Course Curriculum, which was prepared within the framework of behavioral approach and applied for the longest time, was compared with the 2019 Turkish Lesson Curriculum, which is being implemented today, in terms of listening education. In this way, it is aimed to reveal the change and development in listening education in the Turkish course curriculums over time. Document analysis method, one of the qualitative research approaches, was used in the study. The findings of the research were obtained as a result of analyzing the 1981 and 2019 Turkish Course Curriculums with the method of document analysis. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis methods, was used in analyzing the data. The analyzed data were organized, interpreted and reported according to the research questions. According to the findings of the research, it was determined that the programs differ in the number of acquisitions, the way of expressing the acquisitions, listening strategies and listening contents. However, since data could not be obtained in terms of guiding the assessment and evaluation process of listening skill, it was concluded that both programs were insufficient in this regard.

Keywords: Turkish course, curriculums, listening education, comparison

GİRİŞ

İletişim yeryüzünde yaşayan bütün canlıların temel gereksinimlerinden biridir. Farklı şekillerde iletişim kursalar da insanlar en yaygın ve en etkili iletişim aracı olarak dili kullanırlar. Dil ile kurulan iletişim sürecinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi konuşan kadar dinleyiciye de bağlıdır. Zira dil aracılığıyla kurulan iletişim sürecinde konuşmacı kadar dinleyicinin de önemli bir rolü vardır (Kemiksiz, 2016). Alanyazında dinleme ilgili birçok tanım yapılmıştır. Güneş'e (2007) göre dinleme işitilenlerin zihinde anlamlandırılmasıyla gerçekleşen karmaşık bir süreçtir. Brownell'e (2016) göre dinleme hem zihinsel hem de fiziksel süreçlerin bileşiminden oluşan bir beceri alanıdır. Carrier'e (1999) göre dinleme, konuşma sırasında ifade edilen bilgi ve içerikleri işleme, anlama ve bunlara

* Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Gaziantep. cafer_carkit_87@hotmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4126-2165>

cevap verme sürecidir. Tanımlardan hareketle dinleyicinin dinleme sürecinde ilgisini çeken bilgileri dinleyerek ön bilgileriyle bütünleştirip anlam oluşturduğu ve bu anlamlara göre tepkiler geliştirdiği ifade edilebilir. Bu nedenle dinleme pasif bir süreç değil dinleyicinin de aktif olduğu tepkisel ve etkileşimsel bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Dinleme, anne karnında edinilmeye başlanan bir dil becerisi olarak ifade edilmektedir (Sever, 2011; Yalçın, 2012; Güneş, 2014). Yapılan çalışmalar dinleme becerinin insan hayatındaki önemini ortaya koymakta ve dinlemenin göz ardı edilemez bir dil becerisi olduğunu göstermektedir. Bu anlamda Coakley ve Wolvin'e (1997) göre öğrenciler eğitim hayatlarının tüm seviyelerinde en çok dinleme becerisini kullanmaktadır. Meldolsohn'a (1994) göre günlük yaşam içerisinde %40-50 aralığında en çok kullanılan dil becerisi dinlemedir. Ünalın'a (2006) göre dört temel dil becerisi içerisinde en çok kullanılan beceri dinleme becerisidir. Bununla beraber bireylerin ikinci dil ediniminde de en çok kullandıkları beceri dinlemedir. Ancak dinleme becerisi davranışçı eğitim anlayışının etkisiyle gelişmiş ülkelerde dâhil olmak üzere uzun yıllar ihmal edilen bir dil becerisi olmuş ve bu becerinin kendiliğinden geliştiği düşünülmüştür. Bu yanılmanın temel sebebi dinleme becerisinin doğuştan kazanıldığı düşüncesi ve işitmenin dinleme ile aynı yeti olarak görülmesidir. Bu algı tarihsel süreç içerisinde dinleme becerisinin önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmıştır. Oysa dinleme becerisi doğuştan kazanılan bir beceri olsa da dinleme becerisinin geliştirilebilmesi için eğitim gereklidir (Maden ve Durukan, 2011: 103). Bu anlamda özellikle dil eğitimi sürecinde dinleme üzerinde durulmalı ve gerçekleştirilecek uygulamalar ile öğrencilerin dinleme performanslarının geliştirilmesi göz ardı edilmemelidir.

Davranışçı yaklaşımdan farklı olarak yapılandırmacı paradigma dinleme becerisine farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu anlamda dinleme becerisine dair algı değişmiş; yerini dinleme becerisinin anne karnında edinilmeye başladığı, aile ve sosyal hayatta informal şekilde devam ettiği ve okulda formal bir eğitimle geliştirilebileceği algısına bırakmıştır. Bu anlamda dinleme becerisinin gelişebilmesinin ilk koşulu sağlıklı bir işitme yetisine sahip olmakla birlikte doğru bir eğitim anlayışına sahip olmaktır. Buna göre işitme dinleme demek değildir. İşitme dinleme sürecinde gerekli bir yeti olmakla birlikte dinleme için yeterli değildir. Dinleme işitmenin ötesinde daha karmaşık bir faaliyettir. Dinleme bir süreç içerisinde gerçekleşir ve bu süreçte fiziksel işitme yetisinin yanında zihinsel işlemler de gerçekleşir. Bu esnada dinlenen içeriklerin anlamlandırılması için dikkat harcanması gerekir (Sever, 2011). Zira dinleme dikkat, ön bilgileri harekete geçirme, anlamlandırma ve dinlenen içeriklere tepki verme aşamalarından oluşan bir süreç olarak gerçekleşmektedir.

Etkili bir dinleme eğitiminde dinleme ortamı, içerik ve konuşmacının önemli bir rolü vardır (Özbay, 2010). Çünkü birey dinleme becerisini içinde bulunduğu sosyal çevre içerisinde kazanır ve geliştirir. Buna göre öğrencilerin etkili birer dinleyici olabilmeleri için onlara rol model olunması gerekmektedir. Gordon'a (2009) göre anne ve babaların çocuklarını dinlememeleri çocukların iyi birer dinleyici olmalarını engelleyebilir. Kantemir'e (1997) göre ise öğretmenler öğrencilerine dinleme becerisinin kazandırılması sürecinde rol model olamıyorsa yetiştirdikleri öğrencilerde istenilen düzeyde dinleme alışkanlığı ve becerisi gelişmez. Yapılandırmacı paradigmaya göre tek ve biricik olan bireye her zaman dinlenildiğini hissettirmek gerekir. Bu durum çocukta empati duygusunu geliştirir, çocuğun kaygısını azaltır ve onun iyi bir dinleyici olmasını sağlar.

Türkiyede davranışçı yaklaşım bağlamında hazırlanan hiçbir Türkçe dersi öğretim programında dinleme becerisine yönelik kazanımlara yer verilmezken ilk defa 1981 Türkçe Dersi Eğitim Programında (TDEP) dinleme becerisine ilişkin kazanımlara yer verilmiştir. Bu yönüyle 1981 TDEP dinleme eğitimi açısından özel bir öneme sahiptir. Zira dünyada uzun yıllar ihmal edilmiş bir dil becerisi olarak nitelendirilen dinleme becerisinin (Çiftçi, 2001) eğitimine yönelik faaliyetler ülkemizde ilk defa bu program ile ilköğretim okulları bütün sınıf düzeylerinde sistematik olarak başlatılmıştır. Erden'e (1998) göre eğitimin niteliği büyük oranda uygulanan programlara bağlıdır ve eğitim sistemleri uygulanmakta olan bu programlara göre işlerlik kazanır. 1981 TDEP'de programın kuramsal alt yapısı olan davranışçı yaklaşıma bağlı olarak belirlenen hedefler davranışa dönüştürülmüştür. Bu durum dinleme becerisi için de geçerlidir. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP) ise yapılandırmacı paradigma başta olmak üzere çağdaş öğrenme yaklaşımları çerçevesinde

hazırlanmış ve günümüzde uygulanmakta olan programdır. 2006 TDÖP ile başlayan süreçte uygulamaya konmuş olan çağdaş dinleme eğitimi son program olan 2019 TDÖP’de de yerini almıştır. Bu çalışmada 1981 TDEP ile 2019 TDÖP’nin dinleme eğitimi açısından karşılaştırılması yapılmaktadır. Böylelikle farklı iki paradigma doğrultusunda hazırlanan programlarda dinleme eğitiminin konumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Alan yazın incelendiğinde dinleme eğitiminin farklı yönlerden ele alındığı birçok çalışmanın (Çiftçi, 2001; Doğan, 2008; Aytan, 2011; Gündoğdu, 2011; Özbay ve Melanlıoğlu, 2012; Ceran, 2015; Çarkıt, 2018) yapıldığı görülmekle birlikte farklı iki paradigma doğrultusunda hazırlanan 1981 ve 2019 programlarının dinleme eğitimi açısından karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle çalışma daha önce yapılmış çalışmalardan farklılık arz etmektedir. Bu olgulardan hareketle araştırma soruları aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

- 1981 TDEP hedefleri içerisinde dinleme becerisinin konumu nasıldır?
- 2019 TDÖP kazanımları içerisinde dinleme becerisinin konumu nasıldır?
- 1981 TDEP ve 2019 TDÖP’nin dinleme eğitimi açısından ortak ve ayrılan yönleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama süreci ve verilerin analizi başlıkları ile araştırmanın yöntemi sunulmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemine göre yapılandırılmıştır. Her ne kadar tanımlanması zor olsa da nitel araştırmalar nitel veri toplama yöntemleri ile durum, olay veya olguların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ele alındığı nitel bir sürecin takip edildiği araştırmalar olarak tanımlanabilir (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmalarda araştırmacı bir sosyal olay ya da durumu doğal oluşumu içerisinde ele alır, bu olay ya da durumları analitik ve yorumlayıcı bir bakış açısıyla çözümler ve kavramsallaştırır (Arıkan, 2013). Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme, doküman incelemesi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır (Creswell, 2016). Bu araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.189). Doküman incelemelerinde çalışılan konuyla ilgili kaynaklar incelenir ve elde edilen veriler analiz edilerek yorumlanır. Bu aşamada araştırma problemleri araştırmacının kılavuzu konumundadır. Zira araştırma problemlerine yönelik olarak yazılı ve görsel dokümanların incelenmesi daha zengin ve kapsamlı bir çıkarım elde edilmesini sağlamaktadır (Baş ve Akturan, 2016). Nitel araştırmalarda doküman incelemesi diğer yöntemler ile birlikte kullanılabilirdiği gibi tek başına bir veri toplama yöntemi olarak da kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın Kapsamı

Araştırma 1981 TDEP ve 2019 TDÖP’nin günümüzde ortaokul seviyesi olarak kabul edilen 5, 6, 7 ve 8, sınıf düzeylerine yönelik kazanımlarını kapsamaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmanın veri kaynağı 1981 TDEP ve 2019 TDÖP’dir. Bu anlamda araştırma verileri doküman incelemesi ile ele alınmış ve betimsel analize tabi tutulmuştur. Doküman incelemesi ile gerçekleştirilen çalışmalarda belli aşamaların takip edilmesi gerekir. Bu çalışmada Forster (1995) ve Yıldırım ve Şimşek (2016) tarafından ifade edilen doküman incelemesi aşamaları takip edilmiştir. Araştırma sürecinde takip edilen bu aşamalar aşağıda sunulmaktadır.

- Dokümanlara ulaşma: Süreçte incelenecek dokümanlar Türkçe dersinin öğretim programları (1981 ve 2019) olduğu için doküman kaynağı açıktır. Bu anlamda 1981 TDEP ile 2019 TDÖP’ye internet üzerinden ulaşılmış ve araştırma süreci başlatılmıştır.
- Orijinalliğin kontrolü: Araştırma sürecinde incelenen dokümanlar birinci el kaynak olarak ifade edilen asıl kaynaklardır. Buna göre üzerinde çalışılan dokümanların orijinal ve güvenilir kaynaklar olduğu ifade edilebilir.

- Dokümanların anlaşılması: Araştırma sürecinde incelenen dokümanlardan elde edilen veriler dinleme eğitimi bağlamında ve araştırma soruları çerçevesinde sistematik bir şekilde analize tabi tutulmuştur. Bu süreçte 2 Türkçe eğitimcisi alan uzmanının görüşlerine de başvurulmuş böylelikle dokümanlar açık ve nesnel bir şekilde anlamlandırılmaya çalışılmıştır.
- Verilerin Analizi: Araştırmacı tarafından elde edilen veriler bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmiştir. Araştırmada ele alınan verilerin analizinde nitel veri çözümleme yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımında elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 239). Bu amaçla çalışmada elde edilen veriler araştırma sorularına göre düzenlenmiş, yorumlanmış ve sınıf seviyelerine göre iki programın dinleme eğitimine ilişkin kazanımları karşılaştırılmıştır.
- Verilerin Kullanılması: Araştırmada ulaşılan veriler 1981 ve 2019 Türkçe dersi programları dinleme eğitimi kazanımları bağlamında karşılaştırılmıştır. Sınıflar düzeyinde gerçekleştirilen karşılaştırmada sayısallaştırmadan (f) da yararlanılmıştır.

Nitel çalışmaların en önemli özelliklerinden biri araştırmacının esnek olmasına olanak tanınmasıdır. Nitel araştırmalarda araştırmacı elde edilen verilere göre süreci yeniden şekillendirebilir bu anlamda hem araştırma desenini oluşturma hem de elde edilen verilerin çözümlenme sürecinde tümevarıma dayalı bir yaklaşım izlenir (Yıldırım, 1999). Bu bağlamda çalışmanın gerek veri toplama gerek veri analizi sürecinde tümevarıma dayalı bir yol izlenmiştir. Nitel çalışmalarda ulaşılan ham veriler analiz edilip yorumlanarak çalışmanın örüntü, anlayış ve iç görüleri betimlenir (Patton, 2014). Bu anlayıştan hareketle karşılaştırmaya dayalı bir örüntünün oluşturulması hedeflenmiştir.

Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanmasında öncelikle uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu anlamda elde edilen bulgular iki Türkçe eğitimcisi uzman tarafından okunmuş ve geri bildirimler doğrultusunda bulgular yeniden düzenlenmiştir. İkinci olarak verilerin analizi neticesinde ulaşılan kavram ve temalara ait programlarda yer alan kazanımlar doğrudan alıntılanmış böylece araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine katkı sunulması amaçlanmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen veriler araştırma soruları çerçevesinde sunulmaktadır. Buna göre “1981 TDEP amaç ve davranışları içerisinde dinleme becerisinin konumu nasıldır?” sorusuna bağlı olarak ulaşılan veriler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. 1981 TDEP amaç ve davranışları içerisinde dinleme becerisinin konumuna ilişkin bulgular

Sınıf Düzeyi		5. Sınıf		6.Sınıf		7. Sınıf		8. Sınıf	
Öğrenme Alanları		A.	D.	A.	D.	A.	D.	A.	D.
Dinleme		8	5	6	4	6	4	6	4
Okuma	Anlama	8	6	6	4	6	5	6	6
Yazma	Anlatım	7	12	14	16	14	18	14	17
Konuşma		7	15	14	13	14	16	14	18
Dil Bilgisi		6	21	13	19	13	16	13	16

1981 TDEP’de amaçlar (A.) öğretmenlere yönelik oluşturulmuştur. Belirlenen amaçları öğretmenlerin yaptırması beklenmektedir. Davranışlar ise öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşma sürecinde gösterecekleri gözlemlenebilir davranış biçimleridir. Tablo 1’e göre programda dinleme eğitimi, anlama başlığı altında yer almaktadır. Bu çerçevede anlama başlığı altında 5. Sınıflarda 8; 6,7 ve 8. Sınıflarda ise 6 amaç belirlenmiştir. Dinleme eğitiminde öğrencilerin gerçekleştirmesi beklenen davranış sayısı 5. Sınıflarda 5; 6, 7 ve 8. Sınıflarda ise 4 davranış olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda 1981 TDEP’de dinleme alanı diğer alanlara göre en az amaç ve davranış bulunan öğrenme alanıdır. Araştırmada ikinci olarak üzerinde durulan “2019 TDÖP kazanımları içerisinde dinleme becerisinin konumu nasıldır?” araştırma sorusu bağlamında elde edilen veriler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. 2019 TDÖP kazanımları içerisinde dinleme becerisinin konumuna ilişkin bulgular

Öğrenme Alanı	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Dinleme	12	12	14	14
Okuma	34	35	38	35
Yazma	16	14	17	20
Konuşma	7	7	7	7

2019 TDÖP’de kazanımlar öğrencilerin ortaya koyacakları beceriler olarak oluşturulmuştur. Tablo 2’ye göre dinleme eğitime yönelik 5 ve 6. Sınıflarda 12; 7 ve 8. Sınıflarda ise 14 kazanıma yer verilmiştir. Programda konuşma alanından sonra en az kazanım sayısı dinleme alanında bulunmaktadır. Araştırmada 1981 ve 2019 Türkçe dersi programlarında dinleme becerisinin konumu ortaya konduktan sonra üçüncü olarak “1981 TDEP ve 2019 TDÖP’nin dinleme eğitimi açısından karşılaştırılması nasıldır?” araştırma sorusu bağlamında veriler elde edilmiştir. Bu çerçevede elde edilen veriler Tablo 3’te gösterilmektedir:

Tablo 3. 1981 TDEP ve 2019 TDÖP’nin dinleme eğitimi açısından karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Karşılaştırma Temaları	1981 TDEP	2019 TDEP
Kazanım Sayısı	5,6,7 ve 8. Sınıf seviyelerinde dinleme becerisine yönelik toplam 17 davranışa yer verilmiştir.	5,6,7 ve 8. Sınıf seviyelerinde dinleme becerisine yönelik toplam 52 kazanıma yer verilmiştir.
Kazanım Yazım Biçimi	Hedef davranışlar master ekiyle ve öğrencilerin süreçte ortaya koyacakları gözlemlenebilir davranış biçimi olarak yazılmıştır.	Kazanımlar cümle biçiminde ve öğrencilerin süreçte ortaya koyacakları beceriler olarak yazılmıştır.
Öğrenci Seviyesi	Dinleme süresi bağlamında öğrenci seviyesi sınıf düzeyleri bağlamında göz önünde bulundurulmuştur.	Dinleme süresi ile birlikte kazanımların zorluk ve aşamalılık düzeylerinde öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmuştur.
Dinleme Stratejileri	Program ve hedef davranışlarda öğrencilerin dinleme stratejilerini kullanmalarına yönelik bir ifade bulunmamaktadır	Dinleme stratejilerini uygular, kazanımı doğrultusunda farklı dinleme stratejilerinin (Seçici, yaratıcı, eleştirel, empati kurarak, not alarak dinleme vb.) kullanımı vurgulanmaktadır.
Dinleme İçerikleri	Masal, öykü, belgesel, film, röportaj, haber, müsamere, oyun, tartışma, açık oturum gibi içerikleri radyo televizyon veya banttan dinleme/ izleme davranışının gerçekleştirilmesine yönelik hedef kazanımlar yer almaktadır.	Dinleme metinlerinin yanında medya içeriklerinin dinleme/izleme sürecinde kullanılmasına yönelik kazanımlar yer almaktadır. Süreçte öğrencilerin dinlediği/ izlediği içerikleri anlamlandırma, sorgulama, karşılaştırma, değerlendirme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazanımlar yer almaktadır.

Ölçme Değerlendirme	Dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine yönelik bir ifade bulunmamaktadır.	Dil becerilerinin ayrı ayrı veya bir bütün olarak değerlendirilmesi gereği vurgulanmıştır. Ama doğrudan dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine yönelik bir ifade bulunmamaktadır.
---------------------	---	---

Tablo 3'e göre 1981 TDEP'de dinleme becerisine yönelik 17 davranış bulunurken 2019 TDÖP'de 52 kazanım bulunmaktadır. 1981 TDEP'de davranışlar master ekiyle öğrencilerin ortaya koyacakları davranış biçimleri olarak yazılırken 2019 TDÖP'de kazanımlar öğrencilerin süreçte ortaya koyacakları beceriler olarak yazılmıştır. Programlarda yer alan davranış/kazanım örnekleri aşağıya alınmıştır.

- Bir filmin oynatılacak bir konuşmanın yapılacağı bir temsilin verileceği yere itişip kakışmadan girebilmek yerine sessizce oturabilmek ve sonunda itişmeden dışarı çıkabilmek (1981, 5. Sınıf)
- Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir (2019, 5. Sınıf).
- 20-30 dakikalık bir konuşmayı konferansı vb. dinleyebilmek (1981, 6. Sınıf).
- Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar (2019, 6. Sınıf).
- Radyoda televizyonda haberleri yayınları dinleyip izleyebilmek (1981, 8. Sınıf)
- Dinlediklerinde/izlediklerinde tutarlılığı sorgular (2019, 8. Sınıf)

1981 TDEP'de dinleme becerisine yönelik kazanımlarda öğrenci seviyesinin dinleme süresi çerçevesinde göz önünde bulundurulduğu tespit edilmiştir. Buna karşın 2019 TDÖP'de dinleme süresinin yanında kazanımların zorluk ve aşamalılık düzeylerine göre de öğrenci seviyesinin göz önünde bulundurulduğu belirlenmiştir. Bu anlamda örnek kazanımlar aşağıda yer almaktadır.

- 10-15 dakikalık bir konuşmayı dinleyebilmek (1981, 5. Sınıf)
- 20-30 dakikalık bir konuşmayı konferansı vb. dinleyebilmek (1981, 6. Sınıf)
- 30-35 dakikalık bir konuşmayı konferansı vb. dinleyebilmek (1981, 7. Sınıf).
- 35-40 dakikalık bir konuşmayı konferansı vb. dinleyebilmek ve ilginç bölümlerinden not alabilmek (1981, 8. Sınıf)
- Dinledikleri/izledikleri ile ilgili görüşlerini bildirir (2019, 6. Sınıf)
- Dinlediklerinde/izlediklerinde tutarlılığı sorgular (2019, 7. Sınıf).
- Dinledikleri/izledikleri medya metinlerini değerlendirir (2019, 8. Sınıf).

1981 TDEP'de dinleme stratejilerinin kullanımına yönelik herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır. 2019 TDÖP'de farklı dinleme stratejilerinin kullanımı 5,6,7 ve 8. Sınıflar olarak bütün sınıf düzeylerinde yer almaktadır. Ayrıca dinleme stratejilerinin kullanımında sınıflar düzeyinde bir aşamalılık görülmektedir. İlgili kazanımlar aşağıya alınmıştır.

- Dinleme stratejilerini uygular. Not alarak, katılımlı, grup hâlinde dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır (2019, 5. Sınıf).
- Dinleme stratejilerini uygular. Katılımlı, katılımsız, grup hâlinde ve not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır (2019, 6. Sınıf).
- Dinleme stratejilerini uygular. Empati kurarak, katılımlı, katılımsız, not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır (2019, 7. Sınıf)
- Dinleme stratejilerini uygular. Seçici, yaratıcı, eleştirel, empati kurarak, not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır (2019, 8. Sınıf).

1981 TDEP'de dinleme eğitimine ilişkin dinleme metinlerine yer verilmemiştir. Bu alanda ortaya konulan hedefler öğrencilerin dinleme kurallarını uygulamalarına ilişkin davranışlar olarak görülmektedir. 2019 TDÖP'de bütün sınıflar düzeyinde her temada yer alan zorunlu metinlerin bir tanesinin dinleme metni olarak yer alması zorunlu tutulmaktadır. Bununla birlikte programda dinleme

metinlerinin yanında medya içeriklerinin de dinleme/izleme sürecinde kullanılmasına yönelik kazanımlar bulunmakta dinleme eğitimi sürecinde öğrencilerin dinlediği/ izlediği içerikleri anlamlandırma, sorgulama, karşılaştırma, değerlendirme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazanımlar yer almaktadır. Programlarda yer alan örnek davranış ve kazanımlar aşağıya alınmıştır.

- 15-20 dakikalık bir masal öykü bandını dinleyebilmek bir röportajı bir belgesel filmi ve bir çocuk filmini izleyebilmek (1981, 5. Sınıf).
- Dinlediği/izlediği hikâye edici metinleri canlandırır (2019, 5. Sınıf).
- Düzeyine uygun bir filmi, oyunu, müsamereyi izleyebilmek (1981, 7. Sınıf).
- Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir. a) Medya metinlerindeki örtülü anlamı belirlemesi sağlar. b) Medya metninin hedef kitle ve amacının sorgulanması sağlar (2019, 7. Sınıf).

1981 TDEP’de dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine ilişkin öğretmenlere yönelik bir ifade yer almamaktadır. 2019 TDÖP’de her ne kadar dil becerilerinin ayrı ayrı veya bir bütün olarak değerlendirilmesi gereği vurgulanmış olsa da doğrudan dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine yönelik açıklayıcı bir ifade bulunmamaktadır.

TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada davranışçı yaklaşım çerçevesinde hazırlanmış ve en uzun süre uygulanmış olan 1981 TDEP ile günümüzde uygulanmakta olan 2019 TDÖP’nin dinleme eğitimi açısından karşılaştırılması yapılmıştır. Böylelikle Türkçe dersi öğretim programında zaman içerisinde dinleme eğitiminde meydana gelen değişim ve gelişimin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada öncelikle 1981 TDEP’de dinleme eğitiminin amaç ve kazanımlar bağlamında genel görünümü belirlenmiştir. Buna göre 1981 TDEP’de günümüzde ortaokul seviyesi kabul edilen 5,6,7 ve 8. Sınıf düzeylerinde toplam 17 adet dinleme eğitimi davranışının bulunduğu tespit edilmiştir. 1981 TDEP kendinden önceki programlardan daha kapsamlı ve planlı olması yönüyle ayrılır (Temizyürek ve Balcı, 2006). Programda okuma, dinleme, konuşma, yazma ve dil bilgisiyle ilgili davranışların her sınıf seviyesine göre ayrı ayrı belirlenmesinin yanında dinleme becerisine ilk defa yer verilmesi programın önemli özelliklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Eyüp, 2008). Programda dinleme alanı diğer alanlara nazaran en az hedef davranış bulunan öğrenme alanıdır. Bu sonuç dinleme eğitimi açısından bir eksiklik olarak görülse de programda ilk defa dinleme alanına yer verilmiş olması ve o dönem için dinleme eğitimine ilişkin yeterli çalışmanın yapılmamış olması bu durumun sebepleri olarak gösterilebilir.

Araştırma sürecinde ikinci olarak 1981 TDEP ile sağlıklı bir karşılaştırmanın yapılabilmesi için 2019 TDÖP’de dinleme eğitiminin kazanımlar bağlamında genel görünümü belirlenmiştir. Buna göre 2019 TDÖP’de günümüzde ortaokul seviyesi kabul edilen 5,6,7 ve 8. sınıf düzeylerinde toplam 52 adet dinleme eğitimi kazanımının bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre 1981 TDEP’de 17 olan dinleme kazanımı sayısı 2019 TDÖP’de 52’ye çıkarılmıştır. Bu gelişme programlar arasındaki paradigmatik değişimin yanında dinleme alanında gerçekleştirilen çalışmaların bir sonucu olarak yorumlanabilir. 1981 TDEP’de en az hedef davranış sayısı bulunan alan dinleme alanı olarak belirlenmişken 2019 TDÖP’de en az kazanıma sahip alan konuşma alanı olarak belirlenmiştir. Bu durum dinleme eğitiminin öneminin program geliştirme sürecinde göz önünde bulundurulduğunun bir göstergesidir. Nitekim bireylerin günlük yaşam içerisinde öğrencilerinse eğitim yaşantıları içerisinde en sık kullandıkları beceri (Meldolohn, 1994; Burley-Allen, 1995; Yalçın, 2012; Brownel, 2016) olması yönüyle dinleme bireylerin yaşamında önemli bir role sahiptir. Zira diğer insanlarla iletişim kurabilmenin yolu iyi bir dinleyici olmaktan geçmektedir. Sağlıklı bir iletişim dinleme becerisini gerekli kılmaktadır. Yine günümüzde profesyonel gelişim sürecinin kritik becerilerinden biri dinlemedir (Likaj, 2015). Bu bağlamda günümüzde dinleme becerisine yeterli ve gerekli önemin verilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Araştırmada son olarak 1981 TDEP ile 2019 TDÖP dinleme eğitiminin farklı faktörleri bağlamında karşılaştırılmışlardır. Buna göre iki programın kazanım yazma biçiminden farklılık göstedikleri belirlenmiştir. 1981 TDEP’de hedef davranışlar master ekiyle ve öğrencilerin süreçte ortaya koyacakları gözlemlenebilir davranış biçimi olarak yazılmıştır. Bu durum programın felsefesi olan davranışçı yaklaşıma uygun bir uygulama olarak görülmektedir. Zira davranışçı yaklaşıma göre öğrenciler edindikleri bilgi ve becerilerin toplamı olarak görülen davranışlar ortaya koyarlar (Temizkan ve Atasoy, 2014). 2019 TDEP’de ise kazanımlar cümle biçiminde ve öğrencilerin süreçte ortaya koyacakları beceriler olarak yazılmıştır. Programın yapılandırmacı paradigma ile birlikte güncel kuramların perspektifinde hazırlanmış olması bu durumun açıklayıcısı olarak görülebilir. 2019 TDÖP’de kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir (MEB, 2019, s. 3). Bu çerçevede 1981 TDEP’de 8. sınıfın sonunda öğrencilerin diğer alanlarda olduğu gibi dinleme alanında da hedeflenen davranışları göstermeleri beklenirken 2019 TDÖP’de öğrencilerin dinlenen içerikleri anlamlandırma, sorgulama, değerlendirme gibi becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır.

Çalışmada 1981 TDEP’de dinleme süresi açısından öğrenci seviyelerinin sınıf düzeyleri bağlamında göz önünde bulundurulduğu buna karşın 2019 TDÖP’de öğrenci seviyelerinin gözetiminde dinleme süresi ile birlikte kazanımların zorluk ve aşamalılık düzeylerinin de dikkate alındığı tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan bu sonuç Ferah-Özcan (2017) tarafından ortaya konulan sonucu desteklemektedir. Araştırmacı 1981 TDEP’nin geneline yönelik gerçekleştirdiği çalışmasında programda yer alan amaçların çocukların seviyelerine uygun olduğunu buna karşın bazı alanlarda davranışların ayrıntılı olarak tanımlanmadığını belirtmektedir. Bu anlamda 2019 TDÖP’de dinleme becerisine yönelik hazırlanan kazanımların başarılı olduğu ifade edilebilir. 2015 TDÖP ile başlatılan ve 2019 TDÖP ile paralellik gösteren 2017 ve 2018 TDÖP’lere yönelik yapılan çalışmalarda kazanımlar açısından ulaşılan sonuçlar bu sonuçla benzerlik göstermektedir. Nitekim Arı (2017), Bıçak ve Alver (2018), Kıymaz (2019) yaptıkları çalışmalarda inceledikleri programların kazanım sayıları, nitelikleri bu kazanımların birbirleri ile olan ilişkilerini başarılı bulmuşlardır.

Türkçe Dersi Öğretim Programlarının önemli bir özelliği dört temel dil becerisinin (okuma, dinleme, konuşma, yazma) kazandırılıp geliştirilmesi sürecinde kullanılacak stratejiler bağlamında öğretmenlere kılavuzluk etmesidir. Bu açıdan 1981 TDEP’de dinleme stratejilerinin kullanımına yönelik herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır. 2019 TDÖP’de ise farklı dinleme stratejilerinin kullanımı “Dinleme stratejilerini uygular.” kazanımı altında 5,6,7 ve 8. Sınıflar olarak bütün sınıf düzeylerinde yer almaktadır. Buna göre süreçte katılımlı, katılımsız, seçici, yaratıcı, eleştirel, empati kurarak, not olarak dinleme gibi stratejiler bütün sınıf düzeylerinde aşamalı bir şekilde bulunmaktadır. Bu durum alan yazında gerçekleştirilen çalışmaların program geliştirme sürecinde göz önünde bulundurulduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Nitekim etkili bir dinleyici olabilmenin anahtarlarından biri dinleme sürecinde stratejik davranabilmektir (Kurudayıoğlu ve Kiraz, 2020). Bunun yolu ise öğrencilerin dinleme stratejilerini öğrenip kullanmalarından geçmektedir. Bunun için öğrencilere dinleme stratejileri tanıtılıp açıklanmalı, bu stratejilerin pratiği yaptırılmalı ve gerekli dönütleri verilmelidir (Bruning vd., 2014). Bu çerçevede 2019 TDÖP’nin uygulayıcılara kılavuzluk edebilme noktasında yeterli olduğu değerlendirilmektedir.

Dinleme eğitiminin önemli faktörlerinden biri dinleme içerikleridir. 1981 TDEP’de dinleme eğitime ilişkin dinleme metinlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu alanda ortaya konulan hedefler öğrencilerin dinleme kurallarını uygulamalarına ilişkin davranışlar olarak görülmektedir. 2019 TDÖP’de ise bütün sınıf düzeylerinde her temada yer alan zorunlu metinlerin bir tanesinin dinleme metni olması zorunlu tutulmaktadır. Bununla birlikte programda dinleme metinlerinin yanında medya içeriklerinin de dinleme/izleme sürecinde kullanılmasına yönelik kazanımlar bulunmakta; dinleme eğitimi sürecinde öğrencilerin dinlediği/ izlediği içerikleri anlamlandırma, sorgulama, karşılaştırma, değerlendirme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

1981 TDEP’de dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine ilişkin bir ifadeye rastlanmamıştır. 2019 TDÖP’de ise dil becerilerinin ayrı ayrı veya bir bütün olarak değerlendirilmesi gereği

vurgulanmış olsa da doğrudan dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine yönelik açıklayıcı bir ifade bulunmamaktadır. Bu anlamda dil becerilerinin ölçme değerlendirme sürecinde okuma, yazma ve dil bilgisi alanlarına yoğunlukla yer verilirken dinleme becerisinin ihmal edildiği söylenebilir. Nitekim Çarkıt (2018) yaptığı araştırmada dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecine yeterli önemin verilmediğini, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dinleme becerisinin ölçme değerlendirme sürecinde alternatif ölçme değerlendirme araçlarını kullanmadığını ve dinleme becerisinin objektif değerlendirilmesi noktasında öğretmenlerin sınırlılık belirttiklerini tespit etmiştir. Bu açıdan Türkçe Dersi Öğretim Programlarının öğretmenlere kılavuzluk etmesi gerektiği 1981 TDEP gibi 2019 TDÖP'nin de bu açıdan yetersiz olduğu değerlendirilmektedir. Araştırmada ulaşılan bütün bu sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Türkiyede Türkçe eğitimindeki değişim ve gelişimi ortaya koyabilmek açısından diğer dil becerileri açısından 1981 TDÖP ile günümüz 2019 TDÖP karşılaştırılabilir.
- 2019 TDÖP'nin dinleme eğitimi açısından yeterlilik durumu alan uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşleri çerçevesinde değerlendirilebilir.
- 2019 TDÖP bağlamında hazırlanan ders kitaplarında dinleme becerisinin konumu araştırılabilir.
- Öğrenilerin 2019 TDÖP'de ortaya konan dinleme kazanımlarını edinme düzeyleri araştırılabilir.

ETİK BİLGİLERİ

Bu makalede TR Dizin tarafından ifade edilen bütün etik ilke ve kurallara uyulmuştur.

KAYNAKLAR

- Arı, G. (2017). Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (ortaokul) okuma kazanımlarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 685-703.
- Arıkan, R. (2013). Araştırma yöntem ve teknikleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aytan, T. (2011). *Aktif öğrenme tekniklerinin dinleme becerisi üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2013). Nitel araştırma yöntemleri: Nvivo ile nitel veri analizi örnekleme analiz yorum. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bıçak, N. ve Alver, M. (2018). 2018 Türkçe dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2480-2501.
- Brownell, J. (2016). *Listening attitudes principles and skills*. London and New York: Routledge.
- Bruning, R.H., Schraw, G. J. & Norby, M. M. (2014). *Bilişsel psikoloji ve öğretim*. (Çev. Edt. Z. N Ersöz, R. Ülker). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Burley- Allen, M. (1995). *Listening: The Forgotten Skill*. New York: John Wiley & Sons.
- Carrier, K. (1999). The social environment of second language listening: Does status play a role in comprehension. *Modern Language Journal* 83:1
- Ceran, D. (2015). Seçici dinleme ile not olarak dinleme yöntemlerinin altıncı sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisine etkisi. *ZfWT*, 7(1), 205-219.
- Coakley, C.G., & Wolvin, A.D. (1997). Listening in the parent – teen relationship. *International Journal of Listening*, 11, 88–126.
- Creswell, J.W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Çev. Edt. M. Bütün ve S.B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çarkıt, C. (2018). Ortaokul Türkçe derslerinde dinleme becerisinin değerlendirilme sürecine yönelik öğretmen görüşleri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(27), 2782-2793.
- Çiftçi, M. (2001). Dinleme eğitimi ve dinlemeyi etkileyen faktörler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2(2), 165-177.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286.
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Eyüp, B. (2008). *İlköğretim ikinci kademe 1981 ile 2005 Türkçe programlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Ferah-Özcan, A. (2017). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programlarının tarihi gelişimi (1981-2009). Abdurrahman Güzel (Edt), *Başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitimi-öğretimi tarihi* (s. 520-562). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Forster, N. (1995). The analysis of company documentation. C. Cassell & G. Symon (Eds). *Qualitative methods in organizational research: A practical guide*. London: Sage Publications.
- Gordon, T. (2009). Etkili anne baba eğitiminde uygulamalar (Çev. H. Vardar). İstanbul: Profil Yayıncılık
- Gündoğdu, A. E. (2011). İlköğretim sekizinci sınıf dinleme metinlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 6(1), 1217-1227.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kemiksiz, Ö. (2016). Türkçe derslerindeki dinleme metinlerinde dinleme yöntem/teknik-metin türü ilişkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(1), 15-30.
- Kıymaz, M. S. (2019). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı -2- Öğrenme Alanları, Kazanımlar Diğer Derslerle İlişkisi. A. Akçay & M.N. Kardaş (Edt), *Türkçe dersi öğretim programları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kurudayıoğlu M. ve Kiraz, B. (2020). Dinleme stratejileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 386-409.
- Likaj, M. (2015). Teaching listening as a communicative skill in military english. *Journal of Education and Practice*, 6(24), 64-71.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 101-112.
- MEB (1981). 1981 Temel eğitim okulları Türkçe eğitim programı. 2098 Sayılı Tebliğler Dergisi. <http://tebliğler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/45-1981> (Erişim Tarihi: 15.06.2020).
- MEB (2019). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınevi.
- Mendelsohn, D. J. (1994). *Learning to listen: A strategy-based approach for the second language learner*. San Diego: Dominie Press.
- Özbay, M. (2010). *Anlama teknikleri – II: dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretim programlarının dinleme becerisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(1), 87-97.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Temizkan, M. ve Atasoy, A. (2014). Cumhuriyet dönemi Türkçe eğitimi ve öğretimi programlarında yazma becerisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 42-71.
- Temizyürek, F ve Balcı, A. (2006). *Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ünalın, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yalçın, A. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23, 7-12.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

Listening is expressed as a language skill that is acquired before birth. Studies conducted reveal the importance of listening skill in human life and show that it is an undeniable language skill. However, the listening skill has been seen as a language skill neglected for many years due to the behavioral education approach. This skill is thought to have developed spontaneously. The main reason for this misconception is the belief that listening skill is innate and hearing is seen as the same abilities as listening. This perception has emerged as the biggest obstacle to listening skill in the historical process. Unlike the behavioral approach, the constructivist paradigm has brought a different dimension

to the listening skill. In this sense, the perception of listening skill has changed. Accordingly, listening skill was seen as a skill that started to be acquired before birth, continued informally in family and social life, and could be developed with a formal education at school. In this context above, the first condition for the development of listening skill is to have a healthy hearing ability and to have a correct understanding of education. Accordingly, hearing does not mean listening. Although hearing is a necessary skill in the listening process, it is not sufficient for listening. Listening is a more complex activity beyond hearing. Listening takes place in a process, and in this process, mental abilities are also used along with hearing. Listening skill acquisitions were first included in the 1981 Turkish Education Program in Turkey. In this respect, this program has a special importance in terms of listening education. This is the first time that education of listening skill, which has been described as a language skill neglected for many years, has been initiated systematically at all grade levels in primary schools with this program. Listening is included as a learning area in the 2019 Turkish course curriculum, which is being implemented today. In this sense, the 2019 Turkish course curriculum is a program prepared within the framework of contemporary learning approaches, especially the constructivist paradigm. In this study, the comparison of the 1981 and 2019 Turkish course curriculums in terms of listening education is carried out. One of the qualitative research approaches, document analysis method was used in the study. In document reviews, the resources related to the subject studied are examined and the data obtained are analyzed and interpreted. At this stage, research problems are the researcher's guide. In the research, the process of reaching the documents, checking the originality, understanding the documents, analyzing the data, and reporting the data was followed. In this sense, the research data were obtained as a result of the examination of the 1981 and 2019 Turkish Course Curriculums. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis methods, was used in analyzing the data. The analyzed data were organized, interpreted and reported according to the research questions. An inductive method was followed in both data collection and data analysis process of the study. In the research, firstly, the number of acquisitions of listening education in the 1981 program was determined. Accordingly, it was determined that there were 17 listening training behaviors at the 5th, 6th, 7th and 8th grades in the 1981 program. The listening area in the program is determined as the learning area with the least target behavior compared to other areas. Although this result is seen as a deficiency in terms of listening education, the fact that the listening area was included for the first time in the program and that there were not enough studies on listening education for that period can be shown as the reasons for this situation. In the research process, secondly, the achievements of the 2019 Turkish Course Curriculum were examined in terms of listening education. It was determined that there are 52 listening skill acquisitions at the 5th, 6th, 7th and 8th grade levels in the program. Accordingly, the listening acquisition, which was 17 in the 1981 program, was increased to 52 in the 2019 program. This development is seen as a result of the studies carried out in the field of listening as well as the paradigmatic change between the programs. Finally, the programs from different aspects of listening education were compared in the research. Accordingly, the programs differ from the way of writing outcomes. In the 1981 program, goals were written in the form of behaviors using the infinitive suffix. In the 2019 program, it was written in sentences and as an outcome. In the 1981 program, there is no finding about the use of listening strategies. In the 2019 program, the acquisitions regarding the use of different listening strategies are available at all grade levels. Although student levels are taken into account in the programs, it is aimed to achieve the goals gradually in the 2019 program. In addition to these, it was concluded that both programs were insufficient in terms of guiding the assessment and evaluation process of listening skills.

